

- Ukraine. 1996. July 13. (#128).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. On the protection of personal data: Law of Ukraine dated 04/23/2021 No. 2297-VI. Governmental courier 2010. July 7. (#122).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
4. Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of November 4 1950. Voice of Ukraine. 2001. January 10. (No. 3)
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Council of Europe and Directive 95/46 of the European Union <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>
6. The Law of Ukraine «On Military Duty and Military Service». (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 1992, No. 27, Article 385)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
7. The Data Processing Act 2018 and the Military Data Protection Act 2005 UK Public General Acts2018 c. 12Whole Act
<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2018/12/enacted>

Майхрук В.
*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного
університету.
Науковий керівник: доктор філософії,
старший викладач кафедри міжнародного права
та міграційної політики ЗУНУ
Ногас Н. І.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ТРУДОВИХ ВІДНОСИН ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ

Право на працю є одним із фундаментальних прав людини, що в Україні знаходить своє правове закріплення в її Основному Законі – Конституції України. У статті 43 КУ встановлено право особи вільно та самостійно обирати собі професію, вид діяльності для отримання матеріального забезпечення. Також даний нормативно-правовий акт закріплює свободу пересування, що передбачає можливість без перешкод здійснювати перетин кордонів як держави свого громадянства, так і кордонів інших держав [1]. Дані основні права людини містяться у національних законодавствах усіх демократичних та прогресивних державах світу.

Працевлаштування іноземців в Україні – актуальний на сьогоднішній день процес із надання можливості іноземним громадянам здійснювати трудову діяльність на території України, що об'єктивно пов'язане із міграційними процесами.

Регулювання питань щодо працевлаштування громадян іноземних держав в Україні, а також усіх трудових відносин здійснюється як комплексом норм із національного законодавства та міжнародно-правових актів. В основі національного законодавства щодо регулювання даних відносин лежить

Кодекс законів про працю України та Закон України «Про Міжнародне приватне право» від 23.06.2005 року в частині колізійного регулювання трудових відносин. Серед міжнародних нормативно-правових актів можна виокремити двосторонні договори про правову допомогу між Україною та іншими державами. Наприклад, Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 року, в якому питанням (справам) щодо трудового права присвячено Розділ V [2]. При цьому, в статті 8¹ зазначається, що «якщо міжнародним договором або міжнародною угодою, в яких бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що їх містить законодавство України про працю, то застосовуються правила міжнародного договору або міжнародної угоди» [3].

Дані трудові відносини, в тому числі у відносини із працевлаштування, що виникають на території України містять іноземний елемент у вигляді особи, що не є громадянином держави Україна (іноземець), себто іноземний елемент у даних правовідносинах знаходить своє вираження через суб'єкта. Така особа перетинає державний кордон України та в'їжджає на її територію, за загальним правилом, на підставі паспортного документу та візи [4].

Іноземці, що прибули в Україну для працевлаштування, приймаються на роботу на підставі спеціального дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства. Даний дозвіл видається «територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції» [5], його форма і зміст затверджується Кабінетом міністрів України. При цьому дозвіл про застосування праці іноземців носить строковий характер. Отримання такого дозволу обов'язкове для кожного окремого роботодавця, що хоче застосовувати працю іноземця або особи без громадянства. Для працевлаштування певної категорії осіб обов'язковість отримання вказаного договору нівелюється [5]. На відміну від регулювання працевлаштування трудових мігрантів, праця в Україні яких містить строковий характер і залучення на роботу яких здійснюється на підставі ЗУ «Про зайнятість населення», залучення висококваліфікованих працівників-іноземців, які становлять значний інтерес для України, здійснюється з урахуванням ЗУ «Про імміграцію» [6]. Працевлаштування іноземців, в тому числі тих, що отримали дозвіл на імміграцію та постійно проживають в Україні здійснюється на тих ж підставах, що і для громадян України [5].

Відповідно до статті 52 Закону України «Про міжнародне приватне право», «до трудових відносин застосовується право держави, у якій виконується робота, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України» [7]. На підставі цього можна зробити висновок, що іноземцям в Україні надається національний режим в частині трудових правовідносин. Тобто, якщо іноземець працевлаштований на території України, то дані трудові відносини буду регулюватися за законодавством України (власне, як і для громадян України), зокрема КЗпП України. Відповідно до трудового законодавства України трудові відносини виникають на підставі трудового договору між роботодавцем і працівником, порядок укладення, строк дії та припинення якого регулюється Кодексом законів про працю України. Цим кодексом визначаються права та обов'язки сторін трудових відносин

(роботодавця і працівника-іноземця), режим праці, тощо [3].

Проте стаття 54 Закону України «Про Міжнародне приватне право» встановлює виняток щодо застосування права України до трудових відносин, якщо, наприклад, іноземець-працівник входить до складу дипломатичного представництва іншої держави [7].

Законодавством України надається іноземним громадянам певний рівень гарантій в сфері трудового права, проте вони нерідко зіштовхуються із проблемами їх дискримінації на території України, найчастіше в частині расизму. Також варто зазначити що процедура працевлаштування іноземців є досить складною, тому вона не сприяє залученню іноземців до праці в Україні [8, с. 120].

Отже, питання працевлаштування та регулювання трудових відносин іноземців в Україні за зальним правилом відбувається відповідно до законодавства України (серед основних нормативно-правових актів – Кодекс законів про працю України та ЗУ «Про міжнародне приватне право»), а також відповідно до міжнародно правових актів, серед яких важливе місце займають Договори України про правову допомогу.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.05.2024).

2. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах: Договір України від 24.05.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_174#Text (дата звернення: 16.05.2024).

3. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. №322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 16.05.2024).

4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. №3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17/conv#n92> (дата звернення: 16.05.2024).

5. Про зайнятість населення: Закон України 05.07.2012 р. №5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення: 16.05.2024).

6. Про імміграцію: Закон України від 07.06.2001 р. №2491-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14#Text> (дата звернення: 16.05.2024).

7. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 р. №2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/conv#n239> (дата звернення: 16.05.2024).

8. Погорєлова О. С. Правове регулювання праці мігрантів в Україні. *Державна політика у сфері трудової міграції: правові, економічні, демографічні, освітні аспекти*: матеріали міждисцип. круглого столу, м. Київ, 18 грудня 2019. Київ, 2020. С. 117-121.